

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **T. K.**, zastoupené JUDr. Radimem Vicherkem, advokátem, se sídlem Masná 8, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2004, č. j. OAM - 3166/VL - 10 - 08 - 2004, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2007, č. j. 59 Az 15/2007 - 105,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu JUDr. Radimu Vicherkovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 2856 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) byla odmítnuta žaloba žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2004, č. j. OAM - 3166/VL - 10 - 08 - 2004. Tímto rozhodnutím byla stěžovatelčina žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného stěžovatelka svou vlast opustila kvůli rodinným problémům. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být ve vlasti vystavena pronásledování z důvodů relevantních pro azylové řízení. Žalovaný konstatoval, že legalizace pobytu na území České republiky a osobní problémy ekonomického a rodinného charakteru nemohou být důvodem pro poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu. Vzhledem k tomu, že posoudil žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 zákona o azylu, neposuzoval pro nadbytečnost splnění podmínek pro udělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu a nehodnotil překážky

vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona, neboť jejich aplikace se váže na aplikaci § 12 zákona o azylu, kterého v daném případě užito nebylo.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu ke krajskému soudu, v níž pouze uvedla, že s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a výrok rozhodnutí napadá v celém rozsahu; žalovaný podle ní porušil § 3 odst. 3 a odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), a § 12 zákona o azylu. Odkázala na své výpovědi při řízení o azylu a na obsah správního spisu a požádala krajský soud, aby rozhodnutí zrušil.

Krajský soud stěžovatelčinu žalobu nejprve rozsudkem zamítl, toto rozhodnutí však bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem. Důvodem byla skutečnost, že velmi obecná žaloba neobsahovala konkrétní žalobní body, a krajský soud se ani nepokusil tento nedostatek žaloby postupem dle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odstranit. Krajský soud ve svém dalším postupu učinil kroky k odstranění nedostatků žaloby, a po nevyhovění výzvě dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a neodstranění nedostatků žaloby tuto odmítl.

Stěžovatelka napadla rozhodnutí krajského soudu kasační stížností pro jeho nezákonnost, tedy z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelka uvádí, že jí měl být s ohledem na § 35 odst. 7 s. ř. s. a § 30 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ustanoven zástupce k ochraně jejích práv, popř. - v případě nedoručení záilky - jí měl být ustanoven opatrovník. Výzva učiněná krajským soudem na adrese stěžovatelky byla navíc patrně pouze v českém jazyce. Soud také nezkontroloval, zda se na nahlášené adrese stěžovatelka fakticky pobývala, a zda tedy vůbec měla možnost záilku převzít. Za těchto okolností měla stěžovatelka znemožněno uplatnění svých práv u soudu a rozhodnutí krajského soudu je třeba zrušit a vrátit k dalšímu řízení. Stěžovatelka současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž shledal, že stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Stěžovatelka je zastoupena advokátem a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelka kasační stížností mří na kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost obecně přípustnou.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

V daném případě je pro posouzení věci podstatná i genealogie věci: Nejvyšší správní soud odkázal ve svém předchozím zrušujícím rozsudku např. na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, www.nssoud.cz, podle kterého bylo namístě zvolit postup podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatelku vyzvat k odstranění vad tohoto podání, uvést, jakým způsobem mají být vady odstraněny, a poučit ji, jaký bude mít její případná nečinnost procesní následek. Lhůta pro doplnění podání pak byla omezena lhůtou pro podání žaloby. Nejvyšší správní soud sice opakovaně dospěl k závěru, že není třeba žalobce vyzývat k odstranění vady žaloby spočívající v naprosté absenci žalobního bodu, uplynula-li již lhůta pro podání žaloby ve smyslu ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, www.nssoud.cz), zároveň však již vícekrát judikoval v tom smyslu, že pokud tato lhůta běží, je třeba k takové výzvě přistoupit (zejména poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2006, č. j. 5 Azs 311/2005 - 44, www.nssoud.cz, který jasně konstatuje, že seznámil-li se krajský soud s obsahem žaloby zjevně v době běhu lhůty, ve které lze vady podání odstranit, bylo jeho povinností vyzvat k odstranění vad podání v rozsahu nezbytném k tomu, aby ve věci mohl rozhodnout.). Pokud jde o otázku, jak rychle a jakými způsoby má soud ve správním soudnictví účastníka vyzvat, aby odstranil vadu žaloby spočívající v absenci žalobních bodů, Nejvyšší správní soud odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2003 ve věci sp. zn. II. ÚS 392/01 (uveřejněno ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek č. 30, nález č. 48, str. 17). V této věci Ústavní soud konstatoval, že i zbývající lhůta v délce 5 dnů, byť je značně krátká a byť v případě projednávaném Ústavním soudem byla do ní zahrnuta i sobota a neděle (sic!), neznemožňuje soudu, aby účastníka vhodným způsobem vyzval k odstranění vad (Ústavní soud jmenuje i například telegrafický kontakt či předvolání účastníka, aby odstranil vady do protokolu). Krajský soud měl stěžovatelku řádně a

neprodleně vyzvat k odstranění vad žaloby spolu s řádným poučením, jak tyto vady odstranit, nebo se o to alespoň pokusit. Pokud tak neučinil bez přijatelných důvodů a místo toho se přezkoumal neprojednatelnou žalobu meritorně, zatížil řízení vadou, k níž musel Nejvyšší správní soud přihlédnout i bez návrhu, a proto rozhodnutí krajského soudu zrušil.

Krajský soud po zrušení jeho rozsudku přistoupil k obeslání stěžovatelky výzvou k odstranění vad podání, a to na adresu uvedenou samotnou stěžovatelkou v žalobě. Poté, co se soudu zásilka vrátila s vyznačením „na uvedené adrese neznámý“, učinil kroky ke zjištění adresy, na které se stěžovatelka zdržuje. Na adresu zjištěnou u Policie ČR doručoval poté výzvu opětovně. Tentokrát se zásilka vrátila s vyznačením „nezastižen – oznámeno“ (tj. zásilka ve lhůtě nevyzvednuta). Po uplynutí lhůty náhradního doručení však nedošlo (ve lhůtě stanovené ve výzvě) k odstranění vytčených vad. Krajský soud poté žalobu s odkazem na absenci náležitostí usnesením podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl. Usnesení o odmítnutí žaloby bylo na adrese zjištěné u Policie ČR poté stěžovatelkou řádně přebráno a ve lhůtě byla podána předmětná kasační stížnost.

V daném případě je tedy zřejmé, že krajský soud postupoval v intencích právního názoru vyjádřeného Nejvyšším správním soudem v předchozím rozsudku, a pokusil se vady žaloby řádným postupem odstranit. V obdobném případě již Nejvyšší správní soud judikoval (viz např. rozsudek ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 - 52) v tom smyslu, že žalobní body (§ 71 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.) musí obsahovat jak právní, tak i skutkové důvody, pro které žalobce považuje napadené výroky rozhodnutí správního orgánu za nezákonné nebo nicotné; pokud žaloba postrádá potřebná konkrétní tvrzení a žalobce vzdor výzvě a poučení soudu nijak nereaguje a vadu neodstraní, postupuje krajský soud v souladu se zákonem, odmítne-li žalobcovu podání z tohoto důvodu. Nejvyšší správní soud se poté zabýval jednotlivými kasačními námitkami: K názoru, že stěžovatelce měl být ustanoven zástupce, popř. opatrovník, aby nedošlo k újmě na jejích právech, je třeba uvést, že k „újmě“ stěžovatelky došlo nikoliv nedostatečným právním zastoupením, ale nereagováním na výzvy soudu. Dále: podle občanského soudního řádu je opatrovník ustanovován tehdy, jestliže není znám pobyt účastníka. V daném případě se však podařilo pobyt účastníka zjistit. Ostatně institut ustanovení opatrovníka pro tento případ je v § 29 odst. 3 o. s. ř. formulován pouze jako alternativní a krajní možnost, a to takto: „Pokud neučiní jiná opatření, může předseda senátu ustanovit opatrovníka také účastníku, jehož pobyt není znám“ (je navíc zřejmé, že k ochraně práv účastníka je účinnější zjišťování pobytu účastníka, než ustanovování opatrovníka – soudu tedy nelze tento postup vytknout). K otázce ustanovování účastníka se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi vyjádřil, a to následovně: „Pokud má být účastníku řízení o kasační stížnosti ustanoven opatrovník podle § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a v dalším řízení doručováno pouze tomuto opatrovníkovi, musí být skutečně postaveno najisto, že pobyt dotčeného účastníka je neznámý“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2008, č. j. 5 Azs 41/2008 - 87). Pokud se jedná o námitku potřebnosti překladu výzvy do rodného jazyka stěžovatelky, pak tato námitka by vůbec věcně přicházela v úvahu, pokud by stěžovatelka výzvu vyzvedla a pro neporozumění textu utrpěla újmu. Tak tomu však v daném případě nebylo. Rovněž k této otázce se již NSS ve své judikatorní praxi vyjádřil: „Okolnost, zda usnesení soudu, vyzývající žalobce k doplnění podstatných náležitostí žaloby, má být opatřeno překladem do rodného jazyka žalobce či nikoli, může být

posuzována teprve tehdy, pokud je žalobci uvedené usnesení fakticky doručeno. Jestliže však je usnesení nevyzvednuto v úložní době a doručeno je tak fikcí ve smyslu § 46 o. s. ř., je již z tohoto důvodu námitka týkající se rodného jazyka žalobce nedůvodná“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2007, č. j. 2 Azs 28/2006 - 74). Soud dále podle stěžovatelky měl zkoumat, zda na nahlášené adrese stěžovatelka fakticky pobývala. Stěžovatelka však v kasační stížnosti ani netvrdí, a už vůbec jakkoli neprokazuje, že tomu tak nebylo a že se v místě doručování nezdržovala. Podstatné je, že zásilka se v daném případě z uvedené adresy nevrátila s vyznačením „na uvedené adrese neznámý“, ale s vyznačením „nezastižen – oznámeno“. Soud tedy správně dovozoval, že stěžovatelka na uvedené adrese pobývá (tento závěr ostatně potvrzuje i skutečnost, že usnesení o odmítnutí žaloby bylo na uvedené adrese stěžovatelkou řádně vyzvednuto). Zpochybněna by tedy za těchto okolností mohla být pouze otázka, že se stěžovatelka na uvedené adrese reálně zdržovala – to však stěžovatelka nečiní, a v kasační stížnosti ani netvrdí, a už vůbec jakkoli neprokazuje, že tomu tak nebylo a že se v místě doručování nezdržovala. V obdobné věci již ostatně NSS judikoval v tom smyslu, že důkazní břemeno ohledně tvrzení o nemožnosti vyzvednout si písemnost ve stanovené lhůtě, o jejímž běhu a právních důsledcích jejího marného uplynutí byl účastník v oznámení o uložení písemnosti poučen, stíhá účastníka řízení, nikoli příslušný (tj. obesílající) orgán (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 44/2007 - 93 ze dne 12. 5. 2008).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovateli byl k ochraně jeho zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Radim Vicherek. V případě ustanovení advokáta platí hotové výdaje za zastupování a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Uvedený advokát podal dne 14. 8. 2008 vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V tomto vyúčtování požadoval odměnu za 2 úkony právní služby, a to za převzetí věci a za sepsí doplnění kasační stížnosti. Ustanovený advokát je plátcem DPH. Spolu s režijním paušálem po 300 Kč na 1 úkon právní služby tak uplatňuje celkovou částku ve výši 4800 Kč + DPH. Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v citovaném ustanovení uvedených. Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu náleží odměna za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Ustanovený

advokát však neuvádí, že by se uskutečnila první porada se stěžovatelkou, která je podmínkou přiznání odměny za uvedený úkon. Podání písemného doplnění kasační stížnosti pak je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Ustanovenému advokátu tak byla přiznána odměna za jeden úkon právní služby, což spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a s připočtením DPH činí celkem částku 2856 Kč, která byla ustanovenému advokátovi přiznána.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu